

Üstün zekalı çocukların da yardıma ihtiyacı var!

İleri zekalı çocuklar her zaman sanıldığı gibi başarılı olamıyor

3 Aralık 1980'lere kadar ileri zekaya bir sorun olarak değil, bir lütuf gözüyle bakılıyordu. Günümüzde ise, ileri zekaya sahip çocukların da tıpkı zeka geriliği bulunan akranları gibi özel bir eğitim ve bakıma gereksinim duyduğu görüşü geçerlilik kazandı. Araştırmalar, ileri zekalı çocukların her zaman sanıldığı gibi başarılı olmadığını kanıtıyor: bu çocukların yüzde 50'si okul sıralarında oldukça başarısız. Dahası, yardıma ihtiyacı olan yalnızca bu çocuklar değil; ileri zekalı çocukların ebeveynleri ve öğretmenleri de belli bir yönlendirmeye gereksinim duyuyor.

Küçük bir dahi, herşeyden önce çok geniş bir sözcük hazinesine sahiptir. Okumayı çoğu kez kendi kendine, çok erken ve zorluk çekmeden öğrenmiştir.

Çocuğun isteklerine saygı duymak gerekir. Henüz küçük olduğu gerekçesiyle isteklerine karşı çıkmak çok yanlıştır; öte yandan yaşının çok üstünde yüklerden kaçınmak da gerekmektedir.

Çocuğunuzda üstün zeka belirtileri keşfettiğinizde öğretmeni, doktoru ya da ileri zekalı çocuklara yönelik bir kurumla durumu görüşmelisiniz. Konunun uzmanları, uygulayacakları testler sayesinde duruma netlik kazandıracaktır. IQ'sunu öğrendikten sonra sizi yönlendirmek ve çocuğunuzun gereksinimlerine göre nasıl davranmanız gerektiğini anlatmak da yine uzmanların yetkisindedir.

İngilizce Intelligence Quotient (Zeka Nicelik Göstergesi) kelimelerinin baş harflerinden oluşan IQ, zeka yaşının gerçek yaşa bölünmesi sonucu elde edilen sayıyı 100 ile çarparak elde edilir. 4-6 yaş arası çocuklara uygulanan zeka testleri ile 5-16 yaşa uygulanan test farklıdır. Weschler testi olarak da bilinen bu ikinci test 5 sözel, 5 de kavramaya yönelik testten oluşur. Sonuçlar, çocuğun yaşına göre hesaplanır. Şayet 130'un üzerinde bir skor elde ettiyse çocuğunuzun ileri zekalı olduğunu söyleyebilirsiniz. Ancak hatırlatmakta fayda var: yüksek IQ, okulda başarıyı garanti etmez.

IQ sonuçlarını yorumlamak çok kolay bir işlem değildir. Herşeyden önce, testin yapıldığı anda pek çok iç ve dış etkenin sonuçları etkilemiş olabileceğini göz önünde bulundurmalısınız. Sınav stresi, sorunun kendisine çok kolay gelmesi nedeniyle şüpheye düşme ve yanlış cevap verme, süratli yanıtlamaya çalışırken kaygıya düşüp hata yapma, sık rastlanan olaylardır. Bu durumda, çocuğu gözlemleyerek gerekli değerlendirmelerde bulunmak ve yönlendirmek, testi uygulayan uzmanın sorumluluğu altındadır. Depresyon ve davranış bozuklukları da yüksek zekalı çocukların başarısını etkileyen diğer faktörlerdir.

DAHİLERE UYGUN EĞİTİM

Genellikle anaokulları, küçük dahilerin seviyesinin çok altında kalır. İlkokullar da benzer şekilde yetersizdir ve çocuklar genellikle sınıf atlar. Uzmanlar, dahi çocuklara iki sınıftan fazla atlatılmaması gerektiğini belirtiyor. Çocuğunuzun, yaşlılarıyla temas kurmayı öğrenmesi ve öğrenme isteğini yitirmemesi için bu önemlidir.

Ortaokul ve lise eğitiminde hassas çocuklara özel bir ilgi gösterilmesi gerekir. Ergenliğe geçişle başlayan bu dönemde, ileri zekalı çocuklar daha hassas olabilir ve anlayışa ihtiyaç duyarlar. Her yaştaki dahi çocuklar için en uygun olanı, ileri zekalı çocuklara yönelik okullarda okumalarıdır. Kendi zeka seviyelerinde yaşlılarıyla bulunacakları ortam, sosyal entegrasyonları açısından çok daha olumlu sonuçlar verir.

Özellikle duygusal yönden hassassa, çocuğunun içine kapanmasını, aileden izole yaşamasını engellemek çok önemlidir. Minik dahilerin, hafta sonları ve tatillerde kültürel ve bilimsel faaliyetlerle meşgul olması çok fayda sağlar. Konunun uzmanlarına danışarak sizi yönlendirmelerini isteyebilirsiniz.

FARKLI ZEKA TİPLERİ

Üstün zekanın değişik formları vardır. Kimi dahiler ellerini attıkları her işte başarılı olurken, kimileri problemler karşısında vasadın altında sonuçlar elde eder.Sosyal entegrasyon, yazmada zorluk çekme, konsantrasyon eksikliği, hiperaktiflik, düşünmeden hareket etme gibi sorunlar, bazı ileri zekalı çocukların davranış biçimi olabilir.

Araştırmalar, üstün zekalı miniklerin yarısının okulda başarısız olduğunu gösteriyor. Bu çocukların yüzde 34'ü liseye kadar gelemeyen, yüzde 17'si yüksek okulu bitirme sınavlarını veremiyor.

DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI

Okulda başarısızlık, sorumsuzluk, okuldan atılma ve davranış bozuklukları, kimi ileri zekalı çocuklarda görülebilir. Bunun altında yatan pek çok neden bulunabileceğini ifade eden uzmanlar, sorunun temelini kısmen çocuğun kendisinden, kısmen de çevresinden kaynaklandığını belirtiyor. Zeka bakımından son derece gelişmiş olan çocuğun duygusal açıdan henüz aynı derecede olgunlaşmamış olması, sorunun en belirgin nedenlerinden biri. Çocuğun yaşlarına göre çok büyük bir ilerleme göstermesi de yine önemli bir problem oluşturabiliyor. Çocuğun kendi kapasitesine duyduğu güvensizlik de daimi bir kaygı hali yaratabiliyor.

İleri zeka, gerektiği şekilde ele alınmazsa, ihtiyaç duyulan müdahaleler yapılmaz ve yardım edilmezse çocuğun başarısızlığı kaçınılmaz olacaktır.